

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vojska na vzhodu cesarstva.

„Bubanj silno budi
Nas u boj krvavi...“
Srbska pesem.

Neradi nastavimo dnes peró. Vojska, čije začetek naznanjamo, je bratomor, kajti tako Bolgari, kakor Srbi so slovanske krvi in ima se torej ljuti boj med narodoma biti, ki sta si v rodu. To ni nikakor dobro znamenje, pa je to že stara, vedno se ponavljajoča navada, da je brat bratu, kedar v njunih srcih ne biva pravi duh krščanstva, najhuji sovražnik.

Srbi so 13. t. m. ob 11. po noči na vseh mejah prestopili na bulgarsko zemljo. En bataljon srbskih pešcev, ena švadrona konjenikov pa 15 kanonov se je podalo proti bolgarski vesi Planinici; dve drugi švadroni so na poti proti isti vasi. Bolgarski knez Aleksander izdal pa je naslednje povelje svoji vojski: Srbski kralj nam je napovedal vojsko; ukazal je, da stopi njegova vojska na naša tla. Naši srbski bratje ne, da bi nam pomagali, obrnili so se zoper našo domovino. Vojaki pokažite se srčne, Vaše matere, Vaše ognjišče velja, Vam braniti. Primite sovražnika, ki se nas zavratno loti, vkončajte ga do cela! Bratje naprej! Pomozi nam Bog in naj nas pelje v zmago!

To je srčna beseda a mi ne dvomimo, da v tem tudi srbski kralj Milan ni ostal za njim, to pa še tem ležje, ker ga je ljudstvo prisililo, Bolgarom napovedati vojsko. Napeta in zapeta sta si ta naroda že dolgo stala nasproti, izlasti pa še od časa, kar je mir, sklenjen po zadnji vojski Rusov s Turki, obveljal. V njem je bolgarski narod dobil veliko, srbski pa, vsaj kakor se je med njimi sodilo, vse premalo.

Vrh tega pa se je Vstočna Bolgarija, ki je vsled onega mira bila posebnega namestnika pa pod turško oblastjo imela, oni mesec kar čez noč združila z Bolgarijo, ki je bila samostalna pod posebnim knezom Aleksandrom že tistokrat postala. Tega države, ki so za oni

mir, rekli bi, vse stale, niso strpele, tedaj pa so posebni zbor, konferencijo, sklicale, naj bi o tem združenju obeh Bolgarij razsodil. Ali ta zbor ni prišel do konca, ker se je koj skraja za to izrekel, da mora vse na staro priti. Namesto mira je tedaj sedaj vojska nastala. Doklej bo ta in katere države se bodo vanjo zapletle, tega sedaj se nihče ne vé prav in zato se tudi mi ne spuščamo v daljšno razpravo čez to vprašanje. Vestno pa bomo sledili in o svojem času poročali, kako da se bo cela stvar razvila.

Za dnes smemo toliko reči, da naše cesarstvo ni v nevarnosti, kakor stojé sedaj razmere, seči za meč, ali paziti mu bo vsekako treba, da se mu ne stori škoda, tedaj pa mu to tudi brž ko ne treba, da zbere več vojske na dotičnih mejah, kakor bi je sicer bilo potrebno.

Kar zadeva Ruse, stojé sedaj sicer zoper Bolgare ali nič se ne vidi, da bi pa zato že za Srbe hoteli kaj storiti. Angličani pa so gotovo pomagali, če že niso sami cele štrenje zmotali. Turčija, bolen mož, bi pač rada segla vmes, pa manjka ji moči, torej še čaka, češ, da ji neko že priskoči v pravem času. Francija in Italija imate doma toliko opravka, da boste težko še utegnili na bojišču kaj storiti. Grki in Črnogora bodo pač rožljali ali dokler ne bo prvim Anglija, zadnjim pa Rusija namignila, ne bodo kaj počeli, če bi še tako radi kaj storili.

Nemčija je edina, katera se kaže, kakor da bi ji za one reči na vzhodu nič ne bilo mar, ali resnica nam jo bo brzkone kedaj v čisto drugi podobi razkrila. Naj pa bo z njo, kakor koli hoče, toliko je gotovo, da se je hudih reči bati.

Listi, ki so v dotiki s trocesarsko zvezo, namreč z zvezo Avstrije, Rusije pa Nemčije, pač trdijo, da se mir po Evropi zavoljo rabuke med Srbi in Bolgari nima skaliti, toda kdo jim verjame? Mi to želimo, kajti vojska nikoli ne prinese dobrega veliko, a stane vselej veliko

krvi in denarja, pa že tudi izpovemo, da nam ginéva čedalje bolj upanje, da se nam ohrani mir, ki nam ga je sila treba.

Overa pri naših posojilnicah.

Znano je v obče, da nimajo vse posojilnice dovolj gotovine na razpolago, da bi zamogle vsem opravičenim potrebam svojih zadružnikov ustreči, le nekatere posojilnice imajo gotovine toliko, kolikor je ravno za svoj delokrog potrebujejo. Takih posojilnic je pa le prav majhno število in večini izmed naših posojilnic pomanjkuje denarja, ne oziraje se na to, da bi morala imeti vsaka posojilnica primerno rezervo v gotovini ali tako naloženo, da jo zamore dobiti v prav kratkem času, tako da zamore ustreči vsaki čas vložnikom, ki hočejo vzdigniti svoje hranilne vloge. To seveda ni koristno za denarni zavod, če mora imeti v blagajnici suhi denar, ali naložen proti nižjim obrestim, kakor jih sam plačuje, to je efektivna izguba, pa kaj se če, mora tako biti, ker drugače zgubi zupanje pri vlagateljih. Potrebno je toraj za naše posojilnice, da bi imele pri katerem večjem zavodu primerni odprti kredit, katerega bi v slučaji potrebe zamogle hitro porabiti, potem bi jim ne bilo potrebno imeti suhega denarja v blagajnicah.

Za nemške Vorschussvereine je to lahko, ti dobijo povsod denarja in kolikor ga le hočejo od hranilnic, od drugih kreditnih zavodov in pri avstro-ogerski banki; za posojilnice vse to ne velja, one ne dobijo nikjer kredita. Veliko nado smo stavili v hranilnico ljubljanskega mesta, pa stvar se predolgo kuha. Celjska posojilnica je dala drugim posojilnicam okoli 30 tisuč gld. posojila. Obrnila se je celjska posojilnica do banke „Slavije“ s prošnjo, da ji privoli odprtega kredita 30 tisuč goldinarjev. Po dolgem pretresovanji dovolila ji je kredita 10 tisuč goldinarjev in stavila pogoje, ki pa niso prav lahko izpeljivi. Načelstvo zveze slovenskih posojilnic obrnilo se je potem do poverjenikov banke „Slavije“, ki so imeli shod 23. junija v Ljubljani s prošnjo, v njej smo rekli, da bi naj oni, ki poznajo naše težnje, posredovali pri glavnem ravnateljstvu, katero naj bi jemalo na naše razmere ozir in dovolilo posojilnicam kredit, katerega tudi porabiti zamorejo. Poudarjali smo, da nam pod temi pogoji, ki nam jih stavi „Slavija“, ni mogoče kredita porabiti, nazivljali smo, da posojilnice itak ne potrebujejo veliko in zaradi tega se tudi banka nad to malenkostjo ne bode spodtikala, če nam na ljubo napravi kako izjemo z ozirom na naše razmere, pridobila si pa bi hvaležnost slovenskega naroda. — Vse zaman, banka „Slavija“ se res spodtika nad to malen-

kostjo, odbila je po več ko trimesečnem pretresovanji prošnjo, stavljeno do poverjenikov in pristavila, da so se vsa hranilna in posojilna društva, katera imajo posojila od banke „Slavije“ brez izjeme podvrgla onim pogojem. — Sila kola lomi — sicer so pa po Českem čisto drugačne razmere pri „založnah“, kakor pa pri naših posojilnicah. Od banke „Slavije“ rabi, kolikor nam znano, le ena posojilnica nekoliko od odprtega kredita, ker si na drug način ne more pomagati, vzdihuje pa vedno in gleda na to, da se tega kredita prej ko mogoče reši.

Ker nimamo v potrebi nikjer pričakovati pripomoči, sledi iz vsega tega, da morajo posojilnice jako previdno delovati in nikakor ne smejo segati čez svoje moči. Posebni ozir morajo jemati tudi na to, da imajo primerno svoto za vlagatelje hranilnih vlog vsak čas pripravljeno. Pri izposojevanju morajo biti posojilnice jako oprezne in naj le majhna in samo taka posojila dajejo, katera se bodo vračala v kratkem obroku. Pomagati si moremo le s tistimi močmi, na katere se moremo zanesti in to so naše lastne moči same. „Zadruga.“

Gospodarske stvari.

Kako orehovo drevo vzboljšati.

Jeseni ali spomladi naj se izkopljejo trije rovi okoli arehovega drevesa in sicer prvi rov tik debla, drugega pa na meter od debla proč. Ti rovi se morajo tako globoko izkopati, da se korenine in njeni razrastki iz zemlje na dan prikažejo. Zdaj se rovi z izluženim lesnim pepelom nasujejo in izkopano prstjo pokrijejo. Pri ponavljanju tega postopanja se potem pa prostori med izkopanimi rovi izkopljejo, da se tako z časom vse korenine orehove z izluženim lesnim pepelom pognojijo. Oreh, s katerim se tako postopa, postane zelo rodovit in nese debeli in okusni sad.

„Žležasto“ mleko.

Žležasto mleko je neki dr. Engling preiskaval. Mleko, katero je bilo preiskovano, je bilo novomolzeno in kakor se je zdelo popolnoma tako, kakor vsako drugo navadno, naravno mleko, če se je brž po molži ali dojbi skuhalo. Če so ga pa šest ur stati pustili, je pri varjanju izločevalo drobne siraste kepice in ni več vrhnje ali smetane narejalo. Ako se je še dalj časa stati pustilo, je postalo kislo, sirovina se je izločevala in med njo je bila neka prstena, vlečljiva tvarina. V ti tvarini skozi močen drobnogled ogledovani videle so se dolgo raztegnjene, nitaste celice in poleg njih drobnejše cepljive gljivice. Ti organizmi rastejo po mnenju dr. Englinga na škodo mlečnega slad-

korja v mleku, kajti raztopline mlečnega sladkorja, močičevega sladkorja pa tudi trstikinoga sladkorja, če tudi počasnejše z zležastim mlekom pomešane, postanejo tudi zležaste. V gruševi tolkli, če se je začela vleči, v zležasti vodi kislega zelja, kisle repe, kislh kumar je badatelj (preiskovavec) dr. Engling iste nitaste organizme zasledil. Borova kislina, salicilna kislina zabranjuje začetekvlačljivega vrenja, kuhanje zamori gljive. Ako se ta napaka v mleku kje nahaja, treba je posodbo do čista in skrbno umivati: najbolje je, ako se vzame močni lug. Odpravi se, če tudi težko.

Mlečna ali porodnična trešljika in pomoček zoper njo.

O ti boleznii piše neki Hanoveranski veliki posestnik kakor sledi: Pred nekaterimi dnevi je v mojem hlevu jedna najboljših mlečnih krav vzbolela vsled mlečne ali porodnične trešljike, tako nevarno in hudo, da smo se vsi že bali, da nam bode poginila. Poklicani živinski zdravnik je zapisal priprosto in porabno sredstvo, katero je bil še le pred kratkim neki drugi živinski zdravnik v veliki vojvodini badenski v tamošnjih živinozdravilstvenih novinah razglasil. Krava se je morala z voljneno odejo odeti in ji nad toto podlago hrbet z vročim gladilom gladiti. Gladiti so jo počeli okoli 10. ure dopoldne in se je brez prestanka naprej in naprej hrbet gladil. Proti osmi uri na večer je krava prvokrat zopet vstala in je jela nekaj malega jesti. Po noči vkljub vednemu gladenju ji je zopet nekaj vzhujšalo. Pa ne na dolgi čas. Krava se je vidoma boljšala in je bila po 16urnem gladenju popolnoma zdrava. To vspešno ozdravljenje gotovo zasluži, da se razglasi in razve, ker ravno mlečna trešljika vsako leto mnogo krav pograbi in pokonča in ker so drugi do zdaj znani pomočki še vedno več ali manj dyomljivega vspeha. Oni badenski živinozdravitelj zatrduje, da je 75% tako bolenih krav na tak način rešil. Toplota je ja vir življenja.
P. L.

Dopisi.

Iz Celja. (Vabilo k obšnemu zboru „katoliškega podpornega društva“ v Celji. — Blagodari. — Popravek.) Prihodnjo nedeljo 22. novembra t. l. ob treh popoldne obhaja ovo šolsko društvo svoj letošnji občni zbor v gostilni „pri Slonu“ (Hot. Elefant). Dnevni red obsega le dve točki: 1. Razna sporočila in 2. Poljubni nasveti. Prosimo, da se blagovolijo ovega zborovanja vdeleževati v obilnem številu vsi častiti udje, kakor tudi drugi društveni prijatelji. — Pri tej priliki naznamo, da dobiva na društvene stroške okoli 100

učencev in učenk iz obeh okoličanskih šol od 3. novembra sem toplo hrano ob poludne po štirikrat na teden; okoli 100 šolskih otrok pa bode dobilo obutev in obleko ob božiči. V ta namen — namreč za nakup obleke in obutve — so, kakor prejšnja leta, zopet letos blagovolili darovati Premilostjivi in Prevzvišeni gospod knezoškof lavantinski 35 goldinarjev; gosp. Anton Šlander, vikar v Celji 6 gold., J. Ž. v Celji 6 gold. — Bog plati vsem blagim dobrotnikom naše mladine! — Za vzdrževanje četrtega razreda na dekliški šoli šolskih sester v Celji so darovali premilostljivi in prevzvišeni gospod knez in škof lavantinski Jakob Maksimilijan za šolsko leto 1885/86 sto goldinarjev. S tem naj se blagovoli popraviti pomota, ki se je vrnila v poslednjo številko „Slov. Gospodarja“ v dopisu iz Celja, kjer je stalo napéno, da so premilostljivi in prevzvišeni knez in škof kot letnino darovali za imenovani namen le 10 goldinarjev. Mili Bog blagoslovi Prevzvišenega pokrovitelja celjske dekliške šole šolskih sester. — Katoliškemu podpornemu društvu v Celji so nadalje darovali, oziroma letnino odrajtali ti-le p. n. čč. gg.: Matija Stagoj, župnik v Trbovljah 15 gld., dr. Josip Serneč, odvetnik v Celji 10 gld., Lovro Herg, korar v Mariboru 5 gld., Anton Turnšek, trgovec v Nazarjah pri Mozirji 5 gld., neimenovan v Vidmu 5 gld., po 2 gld. p. n. čč. gg.: F. Veršec, c. kr. notar in župan v Sevnici; Karol Lampe, dimnikarski mojster v Celji, Karol Šah, posestnik v Celjski okolici, več neimenovanih: 3 gld. Bog plati vsem!

Iz Celjske okolice, 16. novembra. (Naši Nemci pa šole.) Uni dan je zborovalo v Celji tako imenovano „nemško društvo.“ Gospodje dr. Glantschnigg, dr. Neckermann in drugi so tožili nemirne Slovence, ki bajé v novejšem času grozno preganjajo uboge, zatirane Nemce! Zares predrzni Slovenci! Vi toraj hočete, da bi se Vam za Vaš denar moralo povedati v Vašem maternem jeziku, koliko morate plačati na železnici, če se hočete peljati v Laški trg ali pa v Št. Jur? In kar je še bolj strašno: Vi tirjate, naj bi Vam gospodi kondukerji po slovensko zaklicali tisti kraj, kjer morate pri Vaših voznjah na železnici izstopiti? Kar je pa že neprenosljivo: Vi bi tudi radi imeli, da se ime vsake postaje zapiše po železnicah celó v Vašem barbarskem, divjem slovenskem jeziku? Vi toraj želite, da se zraven Markt Tüffer še zapiše: Laški trg? — O ne! to je pregrozno; to je presilno! Prav so storili učeni celjski gospodi dohtarji: Neckermann, Glantschnigg, Higersperger, direktor nemške šparkase Jaky itd., da so se zopet enkrat zbrali v „nemškem društvu“ pa sklenili: Če bodo Slovenci tako predrzni, nam v Celji več obstati ne bo mogoče; če pa mi Celje zapustimo, potem

je konec, dá konec celjskega mesta. morebiti celó konec celega sveta. Če hočeš toraj ti, južna železnica, še na dalje voziti po svojih progah nas nemške možake, ne smeš dovoliti, da tvoji služabniki: gospodje kondukerji, gospodje kasirji govorijo slovenski; ne smeš pripustiti, da se omadežujejo tvoja poslopja z divjimi slovenskimi napisi. Najboljše bi bilo, če ti južna železnica, sploh ne vzameš denarja od nobenega popotnika, ki ne zna govoriti edino zveličanskega nemškega jezika. — Tako nekako so sklepali toti učeni dohtarji Glantschnigg, Neckermann in Higersperger. Potem so se ti visokoučeni gospodje dohtarji pritoževali nad učitelji po naših kmetih. Gospod dohtar Glantschnigg povzdignejo mogočni svoj glas pa rečejo: „Čujte moji nemški rojaki. Toti učitelji tam med divjim ljudstvom slovenskim so grozno predrzni, ter hočejo vse ljudstvo spremeniti v Slovence. Ne, mi tega ne trpimo! Jaz pragerman, dohtar Glantschnigg sem se zaklel, da ne bom miroval, dokler ne preženem iz Spodnjega Štajerja vseh teh nevarnih učenikov, ki so tako predrzni, da govorijo s slovenskimi otroci v slovenskem jeziku, pa jih še celo pisati in brati učijo v slovenščini! Kaj pa pravite Vi drugi tovarši k temu strašnemu početju?“ — Vsi gledajo plaho pred se — zdaj se vzdigne največi prerok med njimi, silni dohtar Neckermann pa reče: „Res, grozne so vse te besede, katere je spregovoril pismoučeni dohtar Glantschnigg. Do zdaj sem mislil, da so le botri in botrice v našem velikonemškem celjskem mestu vlekli v naše učene, visoke nemške šole otroke iz celjske okolice, da se učijo v našem nemškem mestu svetih učenosti v jeziku, katerega sicer nič ne razumijo. Pa hvala tebi, dohtar Glantschnigg, ti si znašel resnico, ki je bila skrita v naših očeh; ne naši botri in botrice, temveč slovenski učitelji po naših slovenskih kmečkih občinah — oni preganjajo slovensko deco, s katero hočejo neumneži govoriti slovensko, da le-ta ukaželjno priteče k nam in poslušá v naših svetih, nemških mestnih šolah, nemške nauke iz nemških ust nemških učiteljev in nemških učiteljic. Zdaj še le spoznam, kako nespametno sem delal leta 1877, ko sem dovolil, da se je sklenila sledeča pogodba — oj bratje: odpustite mi! — Toraj pred 8 leti, ko je že vladalo moje veličanstvo v mogočnem Celjskem mestu, se je poslalo dne 4. septembra pod št. 613 sledeče pismo krajnemu šolskemu svetu v okolici:

„V celjskem mestu prebiva več strank, katerih otroci razumevajo edino le jezik slovenski. Ker se ti otroci, kar se razumeva samo po sebi, v mestnih šolah kjer se poučuje le v nemščini, nič naučiti ne morejo — ker se pa ravno tako godi tudi z nemškimi otroci, prebivajočimi v Celjski okolici, kateri obiskujejo okoličansko šolo: je skle-

nil mestni šolski svet v soglasji s okrajnim šolskim svetom: da se oni otroci, ki prebivajo v celjskem mestu, pa govorijo le slovenski materni jezik, v prve tri šolske razrede mestnih šol sploh sprejemati ne smejo; v četrti razred mestne šole pa le, ako dovršijo sprejemno poskušnjo. Nasproti pa se bojo otroci z nemškim maternim jezikom, ki prebivajo v celjski okolici, kolikor to dopušča prostor, brez izjeme uvrstili v mestno šolo.“ „Pred 8 leti sem menil,“ govori skesani dohtar na dalje, „da se zamorejo otroci le na podlagi maternega jezika kaj naučiti — oh odpustite mi mojo veliko zmoto! — zdaj pa, ko nas je prešinil vikši duh nemških prerokov, zdaj pa znam, da človek niti po železnici se vozariti niti živeti ne more, če nemški ne umé. Ne botri in botrice, temveč slovenski učitelji Vi ste sami, ki nam naganjate toliko otrok v naše svete nemške šole, da niti naši nemški otroci prostora v njih več ne najdejo. In če bi mi preskrbeli prostora dovolj v naših mestnih šolah, prazne, za vselej prazne so šole v celjski okolici!“

Težko je sicer odpustiti človeku, ki se je pregrešil zoper svete pravice nemškega jezika; toda kakor čujemo, za takrat so mu prizanesli, ker je gospod tako milo prosil odpuščenja.

Iz Ljutomera. (Novi zvonik. Zahvala. Priporočba) Gotovo je preteklo sto let, kar so verni Ljutomerske župnije želeli povišati cerkveni zvonik, kajti bil je za obširno in visoko cerkev očividno prenizek. Lepa cerkev brez primernega zvonika pa je res nevesta brez venca. Bila so dobra leta, ali nikdo se ni dela lotil. Prišla pa so mršava in davna želja je izpolnjena. Zvonik stoji častitljiv in cerkvi popolnoma primeren na svojem mestu. Izrekam toraj zasluženo hvalo vsem zunanjim in domačim dobrotnikom, ki so, brez malega izjemka, z veseljem in pripravljeno roko storili vse, kar se je naložilo in kar je bilo potrebno. Bog jim povrni, in gotovo jim bo platil, ker je neskončno pravičen. Delo je končano, ali nesreča, kateri nikdo v oko ne vidi, nikdar ne spi, bila je htela tudi pri tem delu imeti svojo žrtev. Pri prekrivanju visoke cerkve je padla delavka, ki je morda na višino nosila, celih pet sežnjev z visokega s škafofom vred na goli cerkveni obok, in vendar se ni ubila, za tri dni je bila zopet na nogah. Nevernež! kaj boš djal na to? Kdor le iskrice vere ima, bo tukaj spoznal ljubeznjivo roko angelja varha. Konečno si štejem za dolžnost priporočati tesarskega palirja vsem župnikom in obče vsem podvzetnikom obširnega tesarskega dela. Ime mu je Karl Hribernik, doma pri sv. Rupertu v Slov. gor. On in njegov pomagač Anton sta ves les tako umetno in urno spravila na višino, da so opazovalci se res morali čuditi. Enakih delalcev je najti redko kje, toraj sta vredna priporočila.

Mnogokrat bi se kak župnik v enakem slučaju rad obrnil do kakega strokovnjaka, pa za njega ne zna. Tukaj ga občinstvu imenujem in vestno pohvalim. Fr. Šrol, župnik.

Iz Ljutomera. (Slovinci pozor!) Volitev v občinski zastop v Ljutomeru je razpisana 25. t. m. Za ljutomerske Slovence bode to jako pomenljivi den. Ali bodo se enkrat dolgotrajne želje in nade Slovencev vendar izpolnile? Ali bodo vendar enkrat Slovenci v Ljutomeru tista mesta posedli, katera jim po božji in človeški pravici grejo? — Daj nam Bog! To se bo pa zgodilo, če Slovenci ne bodo z vekivečnim prokletstvom obteženega Judeža sledili, če ne bodo kakor on svojega rodú in svoje krvi zatajili in izdali. V tretjem razredu bodo Slovenci s pomočjo okoličanov gotovo zmagali; v drugem razredu pa trebajo petnajst glasov, ti pa so: gg. Sršen, Postružnik, Kotnik Rud., Slavič, dr. Farkaš, Vučina, Vaupotič, Polak Fr. Fürst, Vršič, župnik v Ljutomeru, Klobutar, Dubois, Cimerman, Murata. — Ali bode se med temi tudi kaki Judež iznašel? Ne verujemo. Ti gospodje so zadosta značajni in imajo tudi temeljitega prepričanja in toliko samolastnega spoštovanja, da ne bodo dopustili, da bi drugi z manjšimi sposobnostmi z občinskim, prav za prav z njihovim premoženjem, še na dalje gospodarili. Ali je n. pr. g. Sever manj sposoben, kot njegov sosed g. Siderič; ali v svojem rodelstvu popolnoma izurjen kovač g. Grosskopf in tako naprej? In vendar od teh vseh poštenih Slovencev še dosedaj nobeden pri naših velicih Nemcih ni našel milosti, enkrat v občinski zastop izvoljen biti. In zakaj ne? — ker je ravno Slovenec; toraj na noge dragi volilci, pomagajmo si enkrat sami!

Od sv. Lovrenca v Slov. gor. (Vino.) Jako vesele in zadovoljne glasove slišimo od vseh strani zastran dobre prodaje letošnjega vinskega pridelka; celo naši sosedí Urbančani so svoje vino prodali zares po lepi ceni od 60 do blizo 80 fl. Akoravno smo tudi mi letos na Vinšakih, v Dragoviču, v Oblačaku itd., posebno pa v Senčaku jako izvrstno kapljico pridelali, se vendar do sedaj še ni nobeden poseben kupec oglasil razvun enega, ki je cerkveno vino kupil po 85 fl. štrtinjak. Zato izrečemo željo, da bi tudi k nam hoteli kupci priti kakor drugod in kakor so že prejšnja leta prihajali; znabiti bi nam prilično tudi opravišтво „Gospodarjevo“ zamoglo koga priskrbeti; naj jih pošilja le h Koserju v Juršince, on je pripravljen dalje poslovati.

Iz Noršinec. (Nekaj o volitvah.) Tudi nas, kot bližnje sosede zanimajo občinske volitve v Ljutomeru. Mi stojimo v mnogih zadevah v ozkej zvezi z občino Ljutomer: cerkev, šola imamo eno in isto, stroške k taistim no-

simo z občino Ljutomer vkupaj, steze, vode, obrtnija in kupčija nas vežejo, in povsod služimo le mi okoličanje v prid Ljutomeru, potem takem nam ne more in ne sme biti vse eno, kdo in kako da v Ljutomeru gospodarji. Mi ne moremo lahko prenašati, če nas potem v Ljutomeru od neke strani samo tistokrat čislajo, kadar nas ravno trebajo a inda čez rame gledajo; a žali nas še močneje, kadar Slovenec, ki v krčmi za svoj denar, posedi, slišati mora od strani, ki se za izobraženo in liberalno drži, žalostne besede „auch ein bindischer Jagdhund“. To so toraj uzroki, in ker še tako zvani nemški liberalci med nami posebno pri ženskah in vdovah glase lové, hočemo in moramo se mi okoličanje občinske volitve v Ljutomeru vdeležiti. Za Ljutomersko žganico pa se zahvaljujemo, nam je res preslaba. Naš župan v Noršincih pa je neki drugega mišljenja; sliši se o njem, da mu bolje koristi ene familije v Ljutomeru po glavi rojijo, kakor pa prid in dobro nas Slovencev. Zavaljo tega še bomo ž njim govorili; on pa naj nikakor ne misli, da mu potem Ljutomerski feuerweri ob času nesreče, česar naj ga Bog obvaruje, ne bi na pomoč šli, ako gre s Slovenci volit, ne, to društvo ni za korist samo ene stranke sestavljeno ampak, da ljudem v obče v nesreči pomaga. Ta grožnja pa bi morala na drugi strani našega župana, ako kaj prevdariti zna s tem bolje spodbujati, da pomaga dozđajno gospodstvo v Ljutomeru spodriniti. Mi okoličanje Ljutomerski bomo toraj se Ljutomerske občinske volitve vdeležili, in našim bratom Slovincem v Ljutomeru pomagali, če si le bodo sami sebi zvesti ostali.

Iz Boréc na Murškem polju. V Ljutomeru bodo tedaj prè naskorem volili novi trški zastop. Bode-li dobil slovensko lice, ali bodo nemškutarji zvonec nosili? Tržani se štejejo bolj prebrisane, kakor smo mi kmetje, pa itak bi radi tokrat Ljutomerske tržane nekoliko podučili. Slovenski Ljutomerski tržani na noge, ganite se! Zmaga mora vaša biti. Slavni trg Veržej ima že od nekđaj narodni zastop, ponosni Ljutomer pa ne. Če zdaj ne proderete, bomo začeli vam Ljutomerčanom zabavljati, a ne več poštenim, vrlim narodnim Veržencem. Odkar imamo na Avstrijskem ustavo, voli Ljutomerski okraj vselej enoglasno narodno. Ljutomerčani, se ne bote nič od nas naučili? Ne bojte se, da bode te morebiti zategavoljo kako gmotno škodo trpeli, nikakor ne! Mi okolčani bodemo se odzđaj držali načela „svoji k svojim“. Kadar Ljutomerski nemški štacunarji slutijo kako šestico v mojem proslukovem žepu, me vselej prijazno kličejo: „Oča, fi nič nūcali?“ Ovači pa smo jim „bindišarji“. Moja ženka se je davi dobro odrezala, ko je neki štacunar klical rekoč: „Mati, noter priti, mi meli nofi janjki!“ „Dobro, dobro, če imate; jaz bom si

tudi novo kupila, pa pri gosp. Sršenu, ki so zdaj celo frišno blago dobili.“ V nekih štacunah dobijo pre Slovenci za navržek frakelje šnopsa. Zakaj pa imaš glavo Slovenec, ali samo zato, da zamoreš klobuk kam djati, ali ne tudi zato, da misliš ž njo? Ali ne spoznaš, da je to „nemško maslo“, za slovensko mošnjo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V pondeljek bil je pod predsedništvom svitlega cesarja ministerski svet, katerega so se udeležili avstrijski, ogerski in skupni ministri; posvetoval se je o novi avstro-ogerski pogodbi. — Listi poročajo, da bode minister Zemialkovski dal svojo odstavko; naslednik mu bode baje gališki deželni maršal dr. Zyblikiewicz. — Prihodnji teden prično deželni zbori svoje delovanje. Štajerski deželni zbor sklican je na 24. dan t. m., Kranjski pa prične svoje delovanje 25. novembra; zasedanje trajalo bode jeden mesec, kajti do 23. decembra morajo deželni zbori skkončati svoje delovanje; štajerski deželni odbor predložil bode predlog, da se na spodnji gimnaziji v Ptuji ustanovi sistemizirano mesto za učitelja veronauka in slovenščine. — Pri dopolnilnih volitvah za štajerski deželni zbor bili so izvoljeni v Fürstenfeldu Josip Sutter, v Voitsbergu okrajni glavar Vestenek, od Ljubniške trgovinske zbornice pa Vogl, Sprung in Fürst. — Državnozborski mandat za okraj Radaut-Kimpolunški v Bukovini je izpraznjen, ker je baron Conrad poklican v gospodsko zbornico. Kandidoval za ta mandat bode naučni minister Gautsch. — V četrtek pride v hrvatskem zboru na vrsto poročilo o vladnem predlogu zaradi spremembe mestnega reda. Proti tej spremembi je protestoval zagrebški mestni zastop; tudi več drugih mest se je izreklo proti reformi.

Vnanje države. Na Balkanu se je začel boj med Srbi in Bolgari. 14. t. m. dopoldne pričeli so Srbi streljati na bolgarsko patroljo, obstoječo iz 20 mož, med vasjo Bojica in mejo ter ustrelili ednega moža. Po tem napadu se je podala patrolja za nasip ter pričela streljati na Srbe, katerih je palo osem. Srbi marširali so proti Trnu ter zaseli nekatere bolgarske vasi. Pri Caribrodu vršil se je boj; Bolgari so zgubili 34 mrtvih in ranjenih. 16. t. m. pomikale so se srbske čete proti Dragomanu. Tukaj in pri Trnu bil je tudi krvavi boj. Po hudem boju prodrli so Srbi mimo Trna čez Rapeo in stojé sedaj na progi Trn-Breznik. Bolgari se zbirajo v Slivnici, katero bodo Srbi napadli. V kratkih dneh odločila se bode tudi osoda Sofije. — Pretekli teden začela je novo izvoljena francoska zbornica svoje delovanje; ministerstvo je hotelo odstopiti, a predsednik Grevy ni

sprejel odstavke celega ministerstva; odstopila sta samo minister poljedelstva in trgovinski minister, namesto teh dveh sta imenovana Gomot in Dantresme. — Za italijanskega poslanca na Dunaju bil je imenovan Nigra, izvrsten diplomat. — Grška vlada zaukazala je vsem, za vojaško službo sposobnim, v inozemstvu se nahajajočim Grkom, naj se nemudoma vrnejo domu; vsled tega ukaza vrnilo se je mnogo mladih Grkov v domovino. — Ruski car odtegnil je bolgarskemu knezu državno podporo 150.000 rubljev, katere je Aleksander vsako leto iz ruskih blagajnic sprejel.

Za poduk in kratek čas.

Gregor Jož. Plohel, doktor bogoslovja, dekan in nadžupnik Ptujski.

(Dalje.)

Pri tej priliki nam pride na misel nastavljanje Ptujskega nadžupnika l. 1842, ko se je g. Jož. Meglič v pokoj podal. Mej peterimi prošniki bili so tistokrat p. n. gg. doktor Matija Robič, starosta sedanjih posvetnih duhovnikov Sekovske škofije. Gregor Lahajner, župnik in dekan v Nemškem Podčetrtku (Deutschlandsberg) in Fran Cvetko, župnik v Lembahu. Škofijstvo je predlagalo Lahajnerja, e. kr. namestnija dr. Robiča. Da bi Lahajnarja spodrinoli, so menda soprošniki djali: Lahajner slovenski ne zna. Ta gospod se je tedaj gotovi den poklical v Gradec, da se da skušati iz slov. jezika. Izpraševalna komisija je bila določeno uro zbrana ali Lahajnerja ni bilo na skušnjo; gospod je sicer bil v Ljubljani rojen, pa slovenski menda nikdar ni znal, ali po letih mej Nemei do cela pozabil. Nadžupnik v Ptuji ni postal Lahajner, pa tudi blagi g. Robič ne, kakor so slovenski duhovniki želeli; Cvetko, če ravno na zadnjem mestu v predlogu, je bil od cesarja izvoljen, imel je dobrega zagovornika nadvojvodo Ivana v Beči.

Pred 100 l. še smo spadali Slovenci mej Muro in Dravo v Solnograd, pogledjmo si sedaj, kako je bil ta kraj ob času Gr. Plohelna gledé duhovnega pastirovanja razdeljen.*)

I. Mariborski okraj. 1. Maribor: župnija sv. Ivana kr. 2735 duš, župnik, 4 kapl. 2 misara in 2 beneficijata. 2. Sv. Peter ni že Maribora: župnik, 3 kapl., duš 4005. Sem je spadala tistokrat še sv. Barbara in sv. Marjeta na Pesnici. 3. Sv. Martin v Kamei: župnik, 2 kaplana. Sem je tistokrat spadala Gornja Jungerta in sv. Križ. 4. Sv. Marjeta v Selnici; duš 2811, župnik, 2 kaplana.

*) Povzeto iz priloge Sekovskega šematisma l. 1873. (Eintheilung der heutigen Diöcese Seckau vor circa 100 Jahren.)

II. Ptujška dekanija. 1. Ptuj: župnija sv. Jurija v Ptuj: duš 1195, župnik, 4 kapl., 3 beneficijati. 2. Sv. Ožbalt (sedajna meniška fara in sv. Marko) 4462 duš, župnik, 1 kaplan in 1 beneficijat v Dornavskem gradu. 3. Sv. Urban: 4186 duš, župnik, 2 kaplana in 1 beneficijat na Vurmbergu. 4. Sv. Rupert v Slov. gor.: 2900 duš, župnik in 1 kaplan. 5. Sv. Andraž: 892 duš, župnik in 1 kaplan. 6. Sv. Lovrenc v Slov. gor.: 2285 duš, župnik in 1 kaplan. Sem še je spadala tistokrat D. M. na Polenšaku. 7. Sv. Marjeta niže Ptuj: 1057 duš, župnik. (Dalje prih.)

Smešnica 47. Sosega krčmarja sta se sovražila in si vedno kljubovala. Nekega dne pride k enemu neki ptujec in zakliče: „Polič vina za moj denar!“ Krčmar mu ga prinese. Potem: „Kruha za moj denar!“ Krčmarju se čudno zdi, čemu pravi ta človek zmiraj „za moj denar“; vendar mu prinese tudi kruha. Pozneje zavpije ptujec: „Pečenke za moj denar“. Ko sne in spi, da krčmarju le en krajcar in hoče iti rekoč: „To je ves moj denar; več nimam, če me vržete stokrat ob tla.“ Krčmar ga ustavi in se jezi, ali ker vidi, da nima capin res nič več, reče mu: „Zapreti bi te dal kot grdega goljufa; ali prizanesem ti, ako greš tudi sosedu tako opeharit!“ „Priatelj“, reče ptujec, „ne belite si glave; to se je že zgodilo; potem me je pa sosed poslal k vam.“

Razne stvari.

(Mestni zastop) se v Mariboru ravnokar obnavlja, kolikor se da iz volitev v 3. in 2. volilnem redu soditi, ohrani zastop še tudi naprej svoje staro, liberalno lice, slovenski in konservativni volilci se ne vdeležijo volitev.

(Od šulvereina.) V Libojah se napravlja nova šulvereinska šola, zato bo seveda treba šulvereinu seči v žep, pa kaj mu dene to, saj dobi tako novo upanje, da vtepe v par slovenskih butic nekaj nemških besed in reči tako zatérano nemštvo.

(Ni je več.) Namreč tiste čudne prikazni na št. Miklavškem hribu pri Celju ni več. Kakor prava pošast je čez noč izginila s svojega mesta — znamenje, da se ji je bilo bati belega dneva.

(Ne na Gorici pri Račah), ampak v oni za Mariborom se je bila izvršila prigodba, da je sosedu žena obstrelila, ker se ji je baje hudo zagrozil, vsaj „M. Z.“ je bila tako poročala.

(Č. g. Jože Fras) postal je župnik pri sv. Lambertu v Skomrah.

(Prva veselica) kmečkega bralnega društva pri sv. Lovrencu v puščavi se je, kakor se nam piše, prav dobro obnesla. Natanjčnije poročilo pričakujemo.

(Umrli) je č. g. Jože Sanzin, duhovnik v pokoju v 93. letu svoje dobe.

(Lampa počila) je v neki hiši na Holmu, petrolej se je unel in domačemu sinu hudo roko požgal.

(Sovražna brata) Jurij T. ni več doma pri svojih stariših, posestnikih v Veračah. Ko pa pride dne 2. sept. t. l. domov starišev obiskat, spreta se z bratom Jožefom. Ta se v tem tako vjezi, da vstrelji na brata Jurija in ga precej oškoduje. Okrožna sodnija v Celju mu je za ta čin bratovske ljubezni eno leto težke ječe prisodila.

(Kako sodijo pametni Nemci o slovanskih jezikih?) Dunajski nemški list „Vaterland“ tirja, naj se zapove, da se na vseh avstrijskih latinskih šolah učijo nemški učenci tega ali onega slovanskega jezika, potem bo konec veliko preprirov. Tako sodimo tudi mi, in če se sklene taka postava, bi bila na veliko korist Nemcem samim, kateri bi potem lahko opravljali svojo službo po slovanskih deželah, katere zdaj opravljati ne morejo, ker ne razumijo našega ljudstva. Če se Slovan uči nemščine, zakaj se neki ne bi Nemec slovanščine?

(Slov. Bistriški pisar) Henrik Raswoschegg je bil 14. t. m. obsojen na 6 tednov sedeža poostrenega s postom, ker je 1. junija brez vzroka dal zapreti g. Ludovika Kresnika, da se ni mogel vdeležiti volitve državnega poslanca v Mariboru. Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.

(Deželni odbor štajerski) bode, kakor smo že poročali, v prihodnji zborbi deželnega zbora predlagal, naj se na nižji gimnaziji v Ptuj sistemizuje mesto učitelja slovenščine. Da ne bi kdo pretiraval ljubeznjivosti štajerskih deželnih očetov do slovenske stvar, treba je tu komentara. Deželnemu odboru štajerskemu sigurno ni do tega, da bi slovenščino v Ptuj vodil spreten veščak, ker ta pouk preskrbuje se zadosta umno od klasičnih filologov, Slovencev. Marveč radi bi štajerski Nemci znebili se v Ptuj več slovenskih profesorjev, ki so dosihdob sicer bili nameščeni za klasične jezike, a se je vendar moral ozir jemati na take, ki so bili Slovenci, da so poleg klasičnih jezikov učili tudi slovenščino. Da bi se toraj za v bodoče mej Ptujskimi profesorji število Slovencev skrčilo v jedno jednoto, v posebnega učitelja slovenščine, zato najnovejši predlog štajerskega deželnega odbora. Predlog je prikupljiv in ima namen begati javno mnenje. — Tako piše „Slov. narod“.

(Visoka starost.) Iz Gradca se poroča da je 11. t. m. tamkaj v mestnem ubožnem zavodu bivša kuharica v starosti 104 let umrla. Rodila se je v Landshutu na Bavarskem in je prišla začetkom tega stoletja v Gradec.

(Božja služba) c. kr. gimnazije v Celju ne vrši se več v nemški cerkvi, ampak pri oo. kapucinih, to pa zato, ker se je dijakom prepovedalo v nemški cerkvi peti tudi — slovenski.

(Nova postaja) otvorila se bode 25. nov. na progi med Spodnjim Dravburgom in Prevaljem za osebni promet.

(Vinopivci v Trstu) nameravajo napraviti prošnjo na magistrat. da bi s posebno okrožnico prepovedal gostilničarjem in trgovcem z vinom, da ne smejo več mešati vina z navadno vodo, ker je dokazano, da škodljive živalice tudi v vinu ne poginejo.

(Razsvitljava atlantiškega morja.) Amerikanci hočejo napraviti z električno lučjo razsvetljeno pot čez morje od nove Fundlandije do irskega obrežja. V ta namen bi se deset ladij, vsaka 200 morskih milj od druge v ravnej črti tako zakotvilo, da bi se okolu kotke sukale. Te ladije bi se zvezale z električnim kablom mej sabo in s kopno zemljo in omogočile tudi brzobjavna poročila.

(Martínove gosi) Kakor vsako leto na dan sv. Martina, tako je tudi letos prišla deputacija judovske občine v Požuni v cesarski dvor na Dunaji, da tam Martínove gosi za cesarja oddá Deputacija prinesla je šest gosi saboj, ki so bile tudi s trakovi v ogerskih barvah okrašene. Tri gosi podaril je cesar cesarjeviču in cesarični. Deputacija sprejela se je potem od cesarja v avdijenci.

(Polit. narod. gospod. društvo) pri sv. Lovrenci v Slov. gor. bode imelo v nedeljo t. j. 22. nov. ob 3 popoldne občni javni zbor v hiši g. Kosara. — Vse rodoljube prijazno vabi odbor.

(Veselico) priredijo gledališki diletantje s sodelovanjem domačega pevskega zbora dne 22. novembra t. l. v prostorih g. Rajspa v Mozirji. Vspored: I. Blaznica v prvem nadstropji. Vesela igra v enem dejanji. II. Strup! Vesela igra v enem dejanji. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

(Sejmi.) 22. nov.: v Ernaužu; 24. nov.: pri sv. Marjeti na Pesnici; 25. nov.: v Ločah, Kaniži, Ptuju, Šoštanju, Dobji.

štev. 1563.

Učiteljska služba

na dvorazrednici v Zavrčah (Sauritsch) IV. plačilnega razreda, je izpraznjena. Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, in kateri imajo sposobnost subsidijarično poučevati v veronauku, naj svoje prošnje do 25. decembra 1885 pri krajnem šolskem svetu vložijo. Pristavlja se še, da prevzame nastavljeni kot začasni nadučitelj tudi šolsko vodstvo.

Okrajni šolski svet v Ptuj, 12. nov. 1885.

1-3

Predsednik: Premerstein.

Loterijne številke:

V Gradcu 14. nov. 1885: 72, 44, 11, 40, 27
V Dunaju „ „ 66, 53, 39, 50, 26
Prihodnje srečkanje 21. novembra 1885.

Oznanilo.

V dneh 23. do 26. incl. meseca novembra t. l. vrši se na vino- in sadjerejski šoli pri Mariboru za goste podučevanje o izpoznavanju sadnih vrst in zimskem požlahnjevanju sadnih dreves pa trsa.

Razlaganje in razkazovanje bode vsak den od 9. — 12. ure predpoludne in od 3. — 5. ure popoldne.

Vstop je olikancem prost. Več pove ravnateljstvo zavoda.

V Gradcu, dne 5. novembra 1884.

Štajerski deželni odbor.

Cvet zoper trganje

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine Schußmarke. popolnem trganje, kar dokazuje obilo zahval. Zahteva naj se samo „cvetú zoper trganje po dr. Maliči“ z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne krogeljice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih; v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 fl. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Planinski zeliščni sirop kranjski à 56 kr.,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in plučne bolečine. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Razpošilja se vsak dan po poštnem povzetji

☞ v lekarni „pri samorogu“ ☜

Adresa:

Lekarna Trnkoczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.